

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — "
" četrť " 2 " 20 "

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — "
" četrť " 2 " 60 "

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznanila:

Za navadno trisopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " " 2krat,
4 " " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štempelj) za 80 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo

Vabilo.

Proti koncu prvega četrletja uljudno prosimo vse one naše p. n. gg. naročnike, ki želé tudi v prihodnje sprejemati „Slov. Narod“, a jim naročnina poteče zadnjega tega meseca, naj do tje naročilo blagovolé ponoviti, da se njim dopošiljavanje ne pretrga in da mi vemo določiti, koliko iztisov nam je tiskati. Upamo, da nam občinstvo, ktero nas je do zdaj podpiralo, pomaga storiti še zadnji korak, kakor bomo od svoje strani vse storili, da zadostimo opravičenim željam našega občinstva, in da častno rešimo svojo nalogo, kolikor nam je to mogoče po sedanjih naših in našega naroda okoliščinah.

Denar se najceneje in najpriprosteje ter za našo administracijo najugodnejše pošilja po poštinih nakaznicah (postanweisung), ki se dobivajo na vsaki c. k. pošti.

Cena lista je kakor do zdaj v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 gld. — kr.
" pol leta 4 " — "
" četrť " 2 " 20 "

Po pošti:

za vse leto 10 gld. — kr.
" pol leta 5 " — "
" četrť " 2 " 60 "

V Mariboru, 21. marca 1871.

„Slov. Narod.“

Avstrijsko ministerstvo.

II.

Če smo se v prvem članku zastoj ozirali po dejanjih, ki bi kazala, da se hoče vlada „odločno in vztrajno pozivljati (appelliren) na obče čutjeno nujno potrebo po državopravnem miru“, mnogo bolj smo še v zadregi, ako beremo vladino obljubo, da hoče „državno delavnost plodunosno vrediti“, kar je po vladinem priznanju tudi obče čutjena in nujna potreba — v zadregi smo mi namreč v toliko, ker v tem oziru ne vemo konstatirati niti ene poskušnje, da molčimo o dovršenih dejanjih. Z nekim samozadovoljnim posmehom, vedno kazaje na svoj nikjer pojasnjeni program, križem roké stoji vlada pri državni mašini, čije slabo ali dobro namazana kolesa se hreščaje in ropotaje okolo vretena motajo, kakor je to določeno po dosedanjih, iz prejšnjih dob sprejetih postavah, ustavah, naredbah in osebah. Vlada sama se ni še dotaknila nobenega kolesa, ni opilila nobenega zobca, ni kanila niti kaplice državniškega olja ali masla med oglojeni stroj. Ako po pravici radovedni, ker z denarjem, krvjo in vso svojo srečo udeležni državljani ali njih postavnji zastopniki tú vlado vprašajo: „Quid statis otiosi? Kam pa vozite, kaj hočete?“ — jim vlada ošabno-zaničljivo zasoli: „Mi že vemo, kaj hočemo; sicer pa naši predniki tudi niso nič drugače delali, niso nič boljega opravili.“ Tak izgovor je nekoliko opravičen proti prejšnjim ministrom in njih pristašem, ki zdaj fantalinsko tirjajo od sedanje vlade, česar sami niso znali, niso hoteli in niso mogli

opraviti in vrediti; s kratka pak ni opravičen proti avstrijskim narodom, ki smejo kot kolikor toliko ustavni državljani od odgovorne vlade tirjati, da se jim gospodari po načelu: Nil de nobis sine nobis; najmanj pa je zaničljivo-ošabni odgovor opravičen iz ust vlade, ki je v „tako resnobnem času prevzela svoje odgovorne poslove“ in ki je pri svojem nastopu bombastično obljubila, da hoče „plodunosno vrediti državno delavnost“, in ki o tej uredbi zdaj po preteklih dveh mesecih narodom nima toliko dodelanega pokazati, kolikor je — po domače rečeno — črnega pod nohtom.

Da postanemo konkretni! Mnogostranska je državna delavnost in pri nas bode treba v vseh strokah te delavnosti očistiti marsiktero Avgijevo hlevo, predno se bodele dalo misliti na plodunosno uredbo te delavnosti. In naše ministerstvo ni našlo niti malega vrelca, ki bi ga bilo napeljalo v te hleve; molčati je o reki, ki bi bila splavila mnogoletni trohneli gnoj iz raznih naših naprav in ustanov. V dveh strokah se vendar dá govoriti o ministerskem delovanju in nehanju. O delovanju: v šolskih zadevah. Minister Hohenwart je sam priznal, da se po vseh deželah upirajo novim šolskim postavam, ki se niso mogle nikjer udomačiti. In vendar ministerstvo žnjimi naprej gospodari. Res vidimo ministra Jirečeka tú pa tam izdati kakovo novo pojasnilo, kako novo naredbico, kak skromen zaukazič. A kaj je to gledé priznane neudomačene, neprikljubljene postave? Beraško krpanje, malostno popravljanje! In kaj se je doseglo s tem? Stvaritelji in prejšnji prijatelji nove šolske postave so postali vsled teh polovičarskih postav nemirni in nezadovoljni, in prejšnjih oponentov te polovičarije tudi niso zadovoljile. Tacega ravnanja vsaj ne moremo imenovati niti poskušnje plodunosno vrediti državno delavnost v šolskih zadevah. Sploh se ne dá razsoditi, na kaj se ministerstvo naslanja pri svojih naredbah v šolskih zadevah. Na deželne zборе, na obče čutjeno potrebo gotovo ne! Sicer bi šolska postava kranjskega deželnega zbora ne trohnela še zdaj med ministerskimi akti, od koder ne more priti pred cesarja, da bi jo potrdil; sicer bi ne bila nerešena ostala znana peticija mariborskih slovenskih gimnazijskih učiteljev, ki so novega ministra Jirečeka še enkrat pohlevno prosili, naj bi se milostivo ozrl na pohlevno prošnjo; sicer bi se bilo vsaj nekoliko ozira jemalo na napake kranjskih nižih in srednjih šol, ktere so bile v našem listu obširno dovolj razkrite; sicer bi slovensko vseučilišče tolikokrat tirjano ne čakalo, da se reši po „grškem koledarju“, to je o „svetem Nikoli“; sicer bi Strehmayerja obljuba, da se Slovincem vsaj na graškem vseučilišču napravijo stolice za tako imenovana juridična „praktika“, za ktera so se že oglasili docenti, a se zastoj morali osebno uklanjati česki ekscelenci g. Jirečku i. t. d.

S krvavečim srcem moramo govoriti o ministerskem nehanju, t. j. nedelovanju v finančnem oziru. Tú se greši proti najprostejšim načelom finančne vednosti, greši, da v nebo vpije. Vsaka priročna knjiga finančne vednosti uči priprosto načelo: „Da se poravnajo (decken) državne potrebe, mora si državno gospodarstvo (staatshaushalt) kakor vsako drugo gospodarstvo po gotovem črteži in vztrajni delavnosti pridobivati imenja, ktera država potem troši zadostovaje posameznim in skupnim javnim potrebam . . . Da se morejo prav določiti prave državne potrebe, treba je nepristransko preiskati prave državne koristi, nalogo in namen, naprave in upravni sistem

države, treba je na dalje natanko se ozirati na bivajoče narodno gospodarstvo in na razvitek gospodarske delavnosti na drobnem (einzelwirthschaftliche Thätigkeit), na visočino ljudskega (narodnega) dohodka in na delež, ki se sme od teh dohodkov upotrebiti za državne namene. Po vsem tem se mora državna delavnost razširiti ali skrčiti; njena delavnost se ene stroke posebno poprijeti in obrniti se od druge.“ To in še več mora pri nas vedeti vsak mladoletni učenec najpriprosteje kupčijske šole. In naše finančno vodstvo? Kako bi se dalo govoriti o finančnem črteži, o vztrajni delavnosti za preskrbljenje državnega imenja in o drugih, gori navedenih pričetnih tirjavah finančnega gospodarstva, ako finančno ministerstvo za svoje dohodke mesec za mesecem berači pri državnem zboru. Pri takem gospodarstvu je vsak finančni črtež, vsaka narodnogospodarska sprememba tako nemogoča, kakor potrebna. Za tako gospodarstvo ima naš narod izrek: svilo pri mojškri kupovati!

To je pogubno in gotov finančni ter gospodarski kant. Če je mislil Hohenwart, da se dá finančno gospodariti od meseca do meseca po stari postavi, zakaj si je pridružil finančnega ministra; Potocki je shajal pri istih razmerah samo z v o d j e m finančnega ministerstva; za tako gospodarstvo bi po našem mnenju zadostoval dober — knjigovodja. Imenovanje finančnega ministra je za ves misleči svet pomenjalo nov finančen načrt, nove misli, nekaj stvariteljnega. Temu pa ni sledú ni terú. Prazen je izgovor, da kramarski državni zbor ovira, da ne dovoli proračuna več nego za en mesec, da hoče kakor tolst kapitalist (!) sam vsak mesec striči kupone (!) od svojih obligacij (!) Tega se nam še manjka, da bi zarad ustavnega razpora med vlado in ljudskim zastopom morali še finančno in gospodarstveno iti na kant! Ako državni zbor s svojim vedenjem državo tira v finančni bankrot, — in to zdaj dela — je sveta dolžnost gospodujoče vlade, da se tacemu nedržavniškemu in nedržavnemu prizadevanju upré z vso silo. Naj po svoji obljubi apelira na narode, naj razžene zbor, ki ovira vsako delavnost, naj se ne boji ustavnih kričačev: saj narodi menda vendar ne hoté svojega lastnega pogina, svoje gospodarstvene pogube. Z vso dobrohotnostjo do vlade v tem oziru ne moremo izreči svojega „absolvo“, in ga toliko časa ne bomo mogli izreči, dokler bomo videli, da se sedanje ministerstvo v vseh državopravnih, posebno pa v finančnih zadevah drži obsojenega in pogubljivega načela: Laissez faire et laissez passer! Pod tem vladnim geslom se nam kakor ironija glasi ministerska obljuba, da se „novi ministri svoje naloge lotevajo s trdnim sklepom odločno in vztrajno apelirati na obče čutjeno nujno potrebo po plodunosni uredbi državne delavnosti.“

Dopisi.

— r e s . — Iz Ljubljane, 29. marca. [Izv. dop.]

Denes popoldne ob petih so se zbrali nemčurski mestni očetje v dvorani na rotovži, da bi si volili župana. Razen trgovca Winklerja so vsi prišli, se ve da tudi prevažni Schafferjev Dolfe. Predno se prične volitev, se odloči bodočemu županu prosto stanovanje in 1600 gl. plače. Potem so se oddajali volilni listi. Izmed 29 glasov so dobili Dežmanov oče jih 28, dr. pl. Schrei pa 1, po tem takem je tedaj Dežman župan beli Ljub-

ljani. Nazoči vladini svetovalec Hočevar je hitro skočil k novemu županu in mu roko stisnil, kar je pri občinstvu napravilo smešen vtis. Dežman je dal potem čuti modrost svojih ust in imel govor brez soka in brez vspeha, o katerem bi se smelo reči, ka mu je bil temelj častilakomnost, a manjkalo mu je spoznanje samega sebe. Da bi vendar razveselil vsacega pametnega človeka, je gosp. Dežman še trdil, ka se bo vedno držal naslova „Gleiches Recht für Alle“ ter da bode posloval na podlagi postave in ustave. Slednje se samo po sebi ume, ker beseda „ustava“ je nemčurjem že tako priljubljena, da bodo kmalo, če kdo kihne, mesto „na zdravje“ rekali „ustava“. Preverjeni smo pa tudi, da se bodo pod Dežmanovim županstvom papirni koši ministrov še bolj polnili samimi sklenenimi resolucijami, protesti i. t. d. kakor do slej. Konečno je še rekel gosp. Dežman, da ostane on za vsacega priprost meščan in kolega! Na to le opomnimo: Si non e vero, e ben trovato. Bolj verjetno bi se nam dozdevalo, če bi bil gosp. Dežman trdil, da bo vladala tudi za naprej na rotovži pristranost in strast, ker če bi teh dveh ne bilo, bi on niti voljen ne bil. „Priprost meščan in kolega“ to diši nekako republikanično, ko bi se človek ne spomnil nehotoma rajnega Talleyranda — bog mu daj nebesa — kateri je rekel, da človek z besedami svoje misli zakriva. Dr. Kaltenegger, ki bo še po smrti z govori strašil, je izpustil tudi nekoliko hripavih besed. Rekel je, da je volitev Dežmana izraz občnega mnenja ljubljanskega mesta. To je nemčurska logika; izmed 1200 volilcev jih je volilo le 405, in mej temi 200 uradnikov, to je tedaj celo prebivalstvo. Pomenljivo komična pa je bila opazka Kaltenegger-jeva, ka so Dežmana volili za župana le zbog tega, da bi mu zadostili za premnoge nepravilike, sitnosti in surovosti, ktere so njemu nasproti narodnjaki zakrivili in ktere so vse nemčurje enako bolele. Vprašanje je pa vendar le, predragi gospod vitez Hripavski, je li čast in posel županstva samo za to, ka bi koga odškodoval za klofute, ktere mu je založil kak mesar, ali za polemike v časnikih? Na zadnje bi moral tisti izmed nemčurjev biti župan, ki je dobil že največ klofut i. t. d. Na zadnje vsklikne gosp. Kaltenegger hripav „hoch“ na Dežmana, vsi mestni očetje mu stiskajo roko, in tako je bil župan ustvarjen in to je bil prvi dan njegovega županovanja. In komedija je bila pri kraji.

Iz Celja, 30. marca. [Izv. dop.] Konservativno društvo v Mariboru je sprejelo in potrdilo predlog, da se osnuje realna gimnazija s slovenskim kot učnim jezikom ter da se učiteljsko pripravnišče spremeni v utraquistično. Ta resolucija je ravno tako polovičarska, kakor sklep ljubljanskega deželnega zbora, ki gre na to, da se spremeni deželni volilni red, a pridržé sedanje

volilne skupine, sestavljene po premoženji. Prašam le, kdo pa pojde v slovensko spodnjo gimnazijo, ako nimamo gornje gimnazije s slovenskim kot učnim jezikom, in kdo bo dovrševal juridično-politične študije v slovenskem jeziku, dokler sodnije in politične oblasti ne uradujejo slovenski. Slovencu mora biti mogoče, da v pravniskem in političnem kakor tudi v učiteljskem življenju doseže in zaseda vse službe od vajenca do dvornega svetovalca. To je pa mogoče le tedaj, kader bodo politična uprava, pravosodstvo in poduk na podlagi oktoberske diplome ločeni od dunajske vlade, a slovenski jezik popolnoma vpeljan v šole in urade. Če je bilo to na Hrvatskem, kjer je le 800.000 prebivalcev mogoče, bo na Slovenskem, ki ima 1½ milijon prebivalcev tem laglje, da se uresniči tako hrepeneče zaželjena in tolikrat obljubljena ravnopravnost. Isto velja tudi o volilnem redu; sedanje skupine naj se zavržejo in vpelje naj se istinit zastop naroda, le ta pelje k dobremu. Polovičarski sklepi in nameni pa značijo le politiko ustavovernežev in bi utegnili težnje Slovencev spraviti ad absurdum.

Politični razgled.

„Novice“ pišejo o notranjem položaji:

„Rekli smo zadnjič, da Herbstova interpelacija v državnem zboru je bila jako pohlevna. 24. t. m. jej je odgovoril ministerstva predsednik grof Hohentwart. O tem odgovoru se je sprožila debata, ktera, če se hudo ne motimo, kaže, da je centralistična nemška večina državnega zbora nekako skriva nastopila drugo pot. Centralistični listi to stranko, ki je „meso iz njihovega mesa“ in „duh iz njihovega duha“, kar je nastopilo Hohentwartovo ministerstvo, silijo in hujskajo, naj jame strogo postopati ter naj ne privoli niti davkov niti vojakov. Toda vse to hujskanje ni imelo družega vspeha nego tega, da je večina državnega zbora porodila dve interpelaciji. Prvo je osnovala zborova „mladonemška“ stranka, ktera je sicer z znanimi frazami pa vendar z ostrimi besedami vprašala ministerstvo po vzrokih prepovedanih svečanosti pruskim zmagam na čast; — drugo pa, ki je že veliko krotkejša in zmerna, je postavila „stara nemška“ stranka ali stranka „der Abgewirthschafteten“, ktera hoče izvedeti, kedaj hoče ministerstvo predložiti obljubljene predloge o premenbah decemberske ustave.

Grof Hohentwart je prve mu vprašanju sicer odgovoril jako odločno, vendar s premišljenim pridržkom, tako, da mu niti vpraševalci niti velikonemški listi niso vedeli nič posebnega odgovoriti. V tem odgovoru je več brati med besedami nego v besedah samih. — Drugemu vprašanju je Hohentwart jako mirno in

prav jedrnato odgovoril ter dal zagotovilo, da hoče postaviti o razširjeni avtonomiji posamnih kraljestev in dežel precej po velikonočnih praznikih predložiti zbornici. — Po nasvetu glasovitega nekdanjega ministra dr. Herbsta se o tem odgovoru vname razprava, ki je mičnejša nego vse drugo, kar se je obravnavalo pod Hohentwartovim ministerstvom. Pred vsem je opomina vredno to, da se te razprave, o kateri so veliko-nemški dunajski listi že 14 dni napovedovali, da se pripravljajo strašansko naskok na Hohentwartovo ministerstvo, ni udeležil nikdo izmed „veliko- ali mladonemške“ stranke; še večje čudo je pa to, da se je debata zoper (?) ministerstvo vršila nenavadno mirno. In tako so se pač zopet potrdile besede: „parturiant montes, nascitur ridiculus mus.“ Veliki jezičnik znani dr. Herbst, o katerem se je pričakovalo, da bode metal bombe in granate na ministerstvo, govoril je nekako medlo in poparjeno, skoro bi rekli, da je bil njegov govor brez vse barve. — Poche in Lasser, bivša ces. namestnika, sta govorila o vsem drugem, le o nezaupnici do ministerstva ne, velikoveč sta povzdigovala avstrijsko čutje. Kaj pa dr. Giskra? Tisti dr. Giskra, kateri je manjšino državnega zbora tako rad polival z lugom nasprotstva, — tisti dr. Giskra, ki ima kakor malo kdo dar navdušeno govoriti, in je imel navado v svoji oholosti pomandrat vse, kar ni bilo po njegovi všečnosti, je zdaj, kakor pravi „Morgenpost“, z votlim, milim in tresočim se glasom izgovoril misli, ki se pač ne vjemajo z njegovim značajem. Da je dr. Giskra te misli, ki jih je danes izgovoril s tresočim se glasom, objavljaj in zagovarjal takrat, ko je moč imel v svojih rokah, bilo bi danes boljše v Avstriji. Giskra je rekel: „v Avstriji ste se iznašli dve besedi, namreč centralizem in avtonomija kraljestev in dežel in po denšnjem Giskrovem prepričanju ste obé popolnoma opravičeni; da še več, dr. Giskra pripoznava, da se morata zediniti ta postavna zbor a.

Po vsem tem tedaj je ministerstvu nasprotujoča stranka, ki je hotela v tej obravnavi nezaupnico izreči ministerstvu, izgovorila le misli, katerih Hohentwart sam za se ne bi bil bolje mogel izraziti. Vidi se, da tajni svetovalec Njega Veličanstva dr. Giskra bolj spoznava potrebe avstrijske države, kakor jih je poznal advokat dr. Giskra. In kateri so neki nagibi te premembe?? — Konec razprave je grof Hohentwart mimo družega jako tehtnega izgoril pomenljive te besede: „Za ministerstva Schmerlingovega bile so besede „Mi lahko čakamo“ veliko bolj na svojem mestu, kakor v sedanjem trenutku, ko pomenljive dogodbe, ki se pripravljajo v Evropi, Avstriji resno kličejo: nikar več čakati z notranjo spravo avstrijskih razmer, da

Listek.

Francozi pod Napoleonom Bonapartom 1797. leta prvič na Slovenskem.

(Iz Vodnikovih „Ljubljanskih Novic“ 1797. leta.)
(Konec.)

Nadaljevanje.

Za Francozi gredó cesarskih 24.000 mož, da se bodo spet po cesarskih deželah razdelili; Francozi pak idejo domov, ino so začeli skozi Ljubljano v petek (28. mal. travna) proti Trstu hoditi. Vsak dan jih grede nekaj mimo. Smejo pri nas konj kupiti, kolikor jih hoté.

„Na znanje!“

„Zavoljo prigodeb, katerih nismo prevideli, prestavi se letošnji trojaški semenj na 29. dan rožnega cveta, tako da se bode ob dnevi svetega Petra ino Pavla začel ino štirinajst dni zapored držal.“

V Ljubljani 28. malega travna 1797.

Jožef Golmajer, burgermaster.

Konec.

V soboto (rekše 29. mal. travna) po pol dne ob petih se je divizijski general Bernadotte v Ljubljano pripeljal ino prebivališče v škofiji vzel. On tukaj ostane, dokler njegov divizijon mimo ne odide. — Tudi v soboto zjutraj je cesarski kraljev general Meerfeld le-sem prišel, ino se po kosili dalje po tržaški cesti odpeljal.

Ker ima te dni dosti Francozov skozi ino čez noč prostora potrebujejo, šole so izpraznili ino jih za soldaški kvartir pripravili; tedaj se šole ne bodo še ene dni držale, temuč se bode na novo oznanilo, kdaj se imajo početi.

Iz Trsta pišejo, da je francoski poglavitni general Buonaparte 29. malega travna v soboto se v Trst pripeljal zjutraj ob šestih. Tukaj iz Ljubljane je šel prej ta dan ob dveh po poldne. Konjiki so mu iz Trsta naproti jezdili; prebivališče je vzel v hiši grofa Brigido. Mestna gosposka, konsuli ino beneški konsul Cagliari so ga obiskali. Vendar je beneški konsul malo poznejše za drugimi prišel; general Buonaparte mu je pak zapovedal, zdajci ven stopiti ino proč iti, ker se je po beneških deželah nekaj časa le-sem dosti puntarskega godilo. Zlasti pravijo, da bi Benečani bili v mestu Veroni več zdravih Francozov, vse bolne v špitalih — ino tudi nekaj cesarskih bolnikov pomorili. V Trstu so Francozi kmalu iz prvega bili tri milijone francoskih liber naklade naložili; zdaj je Buonaparte, sam v Trstu pričujoč, štiri sto tavžent liber te naklade odpustil. Buonaparte je drugi dan v nedeljo (30. malega travna) ob devetih dalje šel z več generali ino konjiki, kakor menimo, v Gorico. Njega voz je šest konj vozilo. Kaže, da ni popolnoma zdrav; on se je tukaj v morji kopal.

Pošta iz Trsta ino iz nemškega Gradca hodi

(2. dan mal. travna) vsak teden po dvakrat, ino skoraj bodo pošte hodile po navadi, kakor poprej.

V sredo (3. velicega travna) je divizijon generala Serruriera proti Vrhniki odšel; ležal je v Ljubljani, pod Turnom ino od Šiške do Dravelj ino še po drugih vaseh.

Njih cesarska svitlost (*majestitt*) so od generala Buonaparta v Ljubljani za deželsko vižanje postavljenih 10 gospodov tem časi potrdili, dokler se bode poprejšnja „landsaft“ spet povrnila.

V četrtek (4. velicega travna) je prišel c. kr. general Meerfeld iz Gorice nazaj, kamor se je bil od tó dne dni podal, prebiva v vicedomiji. Francoski general Bernadotte ino drugi generali so ga obiskali. — Tudi je v četrtek ob desetih zvečer ogenj na Luži pri šrangji vstal, Francoski strelci, konjiki, general Bernadotte, gospodje od guberniuma, mestni gospodje ino ljudje so z vso pomočjo zraven hiteli, pomagali ino ubranili, da nista več kakor dve kajži pogoreli.

Včeraj (5. vel. travna) je začel divizijon generala Masséna v Ljubljano dohajati. Denes je tukaj ino pojde dalje proti laški deželi.

Divizijon generala Bernadotta je še zmirom tukaj; pojde okolo nedelje (7. vel. travna) proč, ino potlej pridejo Cesarski k nam.

„Vsem sploh se oznanja, da je spet na Dolenj-

ne bode prekasno! Ves Giskrov govor naredil je na nas ta vtisek, kakor da bi ga bili videli na prsi se trkati in klicati: „mea culpa.“

Poslanska zbornica je potrdila volitev kranjskih državnih poslancev. Besedovanje je bil hud boj med ustavoverneži samimi. Nekteri so dokazovali, da je volitev nepostavna in protiustavna in da je bilo treba kranjski deželni zbor razpustiti. Kranjski deželni poslanci so dobili pri tej priliki marsiktero grenko okusiti. Tako n. pr. je poslanec Tomschitz (Celje) rekel: Državnim poslancem po §. 16. o državnem zastopništvu ni dovoljeno sprejemati instrukcije. Ničesar ne odločuje, ali so se poslanci dane jim instrukcije držali ali ne. Tomschitz pravi, da pa se Kranjci instrukcij sploh niso držali niti tisti ne, ki je volitev sprejel z izrečno obljubo, da se hoče instrukcije popolnem držati. Stavilo se je mnogo različnih nasvetov. Konečno se je volitev potrdila. Proti temu so glasovali le nekteri levičnjaki. Po našem prepričanju so ustavoverneži ustrelili novo luknjo v svojo ustavo, kar nam je čisto po volji. H koncu se je bral nasvet poslanca Fuksa in tovarišev, naj se voli odbor, ki ima sedanjo tiskovno postavodajo pregledati in staviti potrebne nasvete. Čudimo se, kako da Slovenci niso podpisali tega nasveta; menda se jim sedanja tiskovna postavodaja vendar ne zdi dovršena in popolna ter čista kakor solnce.

Ministerstvo se menda še vedno pogaja s Poljaki in uradni organi tako nekako pokrito priznavajo, kakor da bi imeli v kratkem pričakovati, ka se imenuje poseben deželen minister za Galicijo. S Čehi gré težavneje in isti organi trdó, da bode vlada svoje spravljanje s Čehi za zdaj opustila in ga še le v deželnem zboru zopet začela. O deželnem ministru za Galicijo zdaj ni več govora, pač pa se je na površji ohranila govornica, da potuje minister Habietinek velikonočne praznike v Prago. S prva se je isto pravilo tudi o Jirečku, a zdaj je govornica zopet utihnila. Poleg tega imamo zaznamovati, da je patriotično društvo v Innsbrucku ministerstvu poslalo zaupnico — menda prvo, katero je dobilo poleg mnogih nezaupnic.

Nepotrjena govornica pripoveduje, da hoté slovensko-štirski poslanci po veliki noči vendar iti na Dunaj — če se med tem ne premislijo, o čemur je nam zdaj še nemogoče soditi. Naši gospodje poslanci zdaj tudi kuhajo svojo — tajno politiko in se malo menijo za javno mnenje.

Pariz je na vitez miren, a ta mir se rabi v Parizu in v Versailles za to, da se pripravljate armadi, ki bodete začele državljansko vojsko. Parižanska armada bode hotela napasti narodni zastop, ta pa glavno mesto, katero si upa Thiers v kratkih treh tednih blezo

spokoriti. Med tem se v Versailles zbirajo monarhisti, Pariz pa s svojimi neumnostimi konpromitira republiko. Novo mestno zastopstvo v Parizu noče biti samo enakopravno z občnim narodnim zastopništvom, ampak še nekoliko više. Poleg tega uporni centralni odbor po svoji prvi obljubi ni odstopil, ampak naprej gospodari pod imenom „nižjega centralnega odbora“ in je v roki obdržal vse vojaštvo, kar ga upor sme imenovati svojega. Mestno zastopstvo samo ne vé, kam bi se délo; ne more si najti ni glavarja, niti se ne more odločiti, kaj mu je storiti proti postavni vladi in narodnemu zastopstvu. Večina mestnega zastopa noče nič slišati o pogajanji z narodnim zastopom in strahuje mirnejšo ter pametjšo manjšino. Večina mestnega zastopa je Tirarda, ki je prošé govoril, naj bi sestranke složile, postavila v obtožno stanje. Vsled tega tiranskega sklepa je vsa manjšina izstopila iz mestnega zastopa in med temi ne kake ovčje nature, ampak n. p. Delescluze, eden najodločnejih in najmanj spravedljivih republikancev. Ta nesloga in pretiranost daje upanje, da morebiti upor sné samega sebe. V provincijah svet postaja treznejši in so n. pr. v Marséille na prefekturi ovesili črno zastavo na mesto rudeče.

Iz Berolina se čuje, da bi Prusi posedli Pariz, ko bi Thiers ne mogel mesta pomiriti, ali ko bi mesto uničilo sedanjo legalno vlado. — „Kreuztg.“ razglša uraden dopis iz Petersburga, v katerem je brati, da prijateljstvo med Prusijo in Rusijo ni samo dinastično. Dopisnik moskovičansko politiko, zlasti politiko Katkova hudo obsoja kot „krčovito bolezen izvrženga fanatizma.“

Razne stvari.

* (Nov tabor.) Gorenjska pošta nam je prinesla sledeči oklic:

Spoštovani domoljubl!

Podpisani Vas vljudno vabijo k posvetovanju o zadevi **gorenjskega tabora**, katero bode 11. aprila t. l. dopoldne ob 11. uri pri Petranu na Mlinih pri blejskem jezeru. Ta dan se bode volil taborski odbor, ter odločil dan in kraj in program tabora. Želimo, da bi se te zadeve uravnale v vsestransko zadovoljnost; torej Vas prosimo, da bi se tega shoda gotovo udeležili.

V Lescah, 20. marca 1871.

Janez Avsenek, poštar in posestnik v Lescah. France Legat, posestnik v Lescah. R. S. Mihelač, knjigovez v Radoljci. Janez Toman, fužinar v Kamni gorici. Ivan Zupan, J. V. Zupan, C. Pibrovec, Fr. Poznik, posestniki v Kropi. Janez Sajovec, fajmošter v Mošnjah. Blaž Artelj, fajmošter v Kranjski gori. Matevž Robič,

skem ino na Hrvaškem kupčija odprta; slednji sme za naprej po žito ino vino doli hoditi. — To oznanilo je dano od deželne gosposke v Ljubljani 8. dan velicega travna 1797.“

V nedeljo (7. vel. travna) je šel divizijon generala Massena zjutraj zgodaj proti Vrhniki, kateri je dva dni ino tri noči tukaj ležal, nekaj po kosarnah, cerkvah ino hišah, nekaj po bližnjih vaseh. Štukov je imel 12, drugih vozov za strelno pripravo pak 48. Eni menijo, da je bilo števenje tega divizijona pet tavežent mož, drugi pravijo, da okolo 10.000, Francozi pak so rekli, da jih je 14.000.

Divizijon generala Bernadotta je že on dan polovico mož naprej poslal; druga polovica pak je v ponedeljek (8. vel. travna) proč šla, tudi proti Vrhniki. Štukov je imel 8, drugih vozov okolo 30.

Od ponedeljka zjutraj (8. vel. travna) ni nobenega Francoza več tukaj; smo le sami domači, ino čakamo cesarskih soldatov, kateri jutri ali pojuternjem pridejo.

Pust v Parizu 1797. leta.

(Vodnik poročá, da o tem francoske novine tako govore):

Prvi bankocedljici, assignati imenovani, že davno so za nič spoznani, ino vsak je pri njih neizrečeno izgubo imel, zdaj so tudi drugi, z imenom mandati, preklicani. Ta dan, predno so bili preklicani, veljal je en mandat od sto liber le za 25 soldov. Po preklicanji se morejo še za 15 soldov dati taistim, kateri imajo dacijo z njimi plačati. Na vsako vižo bode ves popirjasti denar v enem meseci izginil, ino bodemo ravno tako malo nanj več mislili, kakor smo že assignate pozabili. Vendar jih neizrečeno veliko ljudi čez to zdihuje, ker so le bankocedljice za polno prejeli, zdaj pak jih skoraj po nič proč dajejo. Kateri so kapitale ino mandate imeli, ti so reveži ino sirote. Kateri so imeli po 30, po 100 tavežent prihodka, zdaj za solde vodo nosijo ali pak v boga ime prosijo; vohrniki pak, lakaji ino konjarji se v kočijah vozijo, ino milijone, katere so krivično vkup zgrabili, zapravljajo. Kar Pariz stoji, ni bilo takega Pusta, kakor letos. Žene ino ljube takih goljufov so na bal hodile bogato oblečene, da se je vse okolo njih bliskalo: nekatere v bogatih podplatih ino podvezah po grški šegi; nekatere bose, pak demantaste prstane na vseh deset prstih na nogah; nekatere samo v židi po životi oblečene, katera je tako farbana, da so videti bile, kakor nage, čez pas z enim skozi videčim (prozornim) mušelinom ogrnene, ino z dragimi pušljici ocifrane. Ino sicer je to narbolj nova navada, ženskim tako oblečenim hoditi. — Eden od reve konec jemlje, drugi pak od preobilnosti. Tako je prostost in enakost!

Priobčil D.

Lentil

posestnik v Gojzdu. Lovro Pintar, fajmošter na Breznici in dež. poslanec. Matevž Brencé posestnik in župan v Hrašah. Blaž Resman, strojar in posestnik v Radoljci. Albert Kapus pl. Pihelsteinski, posestnik in župan v Kamni gorici. Mihael Rajzinger, posestnik in poštar v Podkorenu. Jožef Mrak, posestnik v Kranjski gori. Jurij Knaflič, posestnik v Mojstrani.

Kakor se nam poročá od druge strani, ima biti tabor biškoštni ponedeljek in se bode nasvetoval sledeči program: Zedinjenje Slovenije (Jugoslavenko vprašanje). — Vpeljava slov. jezika v urade. — Gozdne zadeve na Gorenjskem. — Občinska samouprava. — Glavna šola v Radoljci — oziroma srednje šole na Kranjskem.

* (Proti mestni avtonomiji.) Slišimo, da je štirski namestnik mariborskemu magistratu odvzel pravico k političnim javnim in društvenim shodom pošiljati enega svojih uradnikov kot političnega komisarja, in bode v prihodnje k takim shodom hodili pazit uradniki c. k. okrajnega glavarstva mariborskega. Ne vemo, ali se bode to nadzorništvo odvzelo vsem mestom z lastnim statutom, ali le mariborskemu mestu. Mariborski magistrat je do zdaj res pošiljal k političnim shodom uradnika, ki brez vsake politične omike tacemu poslu ni bil kos. Vendar se nam namestnikova naredba zdi obrnena proti mestni avtonomiji — sploh nekoliko reakcionarna. — Izmed uradnikov okrajnega glavarstva se bode posebno za delavske shode za političnega komisarja priporočal g. komisar **Korber**, ki mora biti dobro podučen o tajnostih delavskega stanu, kajti začel je svojo politično kariéro kot graščinki „tafeldecker“ v novem Celji in jo je nadaljeval kot krojaški pomočnik. Kako izvrsten političen nadzornik je g. Korber, pokazal je pri zadnjih volitvah za deželni zbor v Novi vasi, kjer so se pri njegovem nadzorstvu vršili surovi napadi na narodna kandidata in narodno stranko sploh, proti kateri je kasneje g. Korber pri sodnji izpovedaval in na svojo izpoved tudi prisegel, kar mu pa ne bode delalo nikdar sivih las. Kako da stvar kljub Korberjevi prisegi pri c. k. okrajni sodnji ne more naprej — to preiskavati ni naloga te črtice — dasiravno bi bilo zanimljivo na več strani.

* (Razpisane službe.) V okrožji politične uprave kranjske je razpisana služba okrajnega tajnika z letno plačo 600 gld. in pravico s časom dobiti povejšano letno plačo 700 gld. Prosilci imajo dokazati svoje praktično službovanje pri političnih uradih in popolno znanje nemškega in slovenskega jezika. Prošnje se imajo do 6. aprila izročiti c. k. deželnemu predsedništvu v Ljubljani. — Pri c. k. okrajni sodnji v Trziči na Kranjskem je razpisana služba c. k. kancelista z letno plačo 500 gld. in upanjem do povejšane plače letnih 600 gld. Tirja se znanje kranjskega jezika v besedi in pismu. Prošnje naj se izročé do 12. aprila t. l. pri c. k. deželne sodnije predsedstvu v Ljubljani. Kako bodo prosilci dokazali znanje „kranjske šprae“ v pismu, to nam je zastavica, kajti nam je nepoznan pismeni „kranjski“ jezik, pač pa dobro znana velikanška kranjsko-kitajska kita nekterih birokratičnih gospodov, katerim ta kita maha doli do pét. — Na dalje je razpisana služba podučitelja na dvarazredni ljudski šoli pri Št. Jakobu v Slov. Goricah na Štirschem. Služba nosi 240 gld. letne plače in prosto stanovanje. Prošnje naj se izročé po predpisani poti krajnemu šolskemu svetovalstvu pri Št. Jakobu. Do kdaj? ni povedano v uradnem razpisu.

* (Knez Lothar Metternich), c. k. vladni svetovalec v Ljubljani in začasni namestnik baroniziranega gospoda Konrada je jako mlad zasedel to visoko službo, in kakor zdaj beremo v stari „Presse“ ni delal niti zrelostnega izpita, niti si ni glave belil z juridičnimi študijami ter nima nobenega državnega izpita. „Pr.“ pravi, da je Metternich jako malo rabljiv uradnik. Mi smo vse to že vedeli, ko je mladi g. knez za časa janjsko-velških dogodeb na mestu g. Konrada pestil slovenske kmete in negoval razgrajajoče turnarje. Takrat so nemškutarji skrbno molčali o teh pomanjkljivostih in Metternich jim je bil pravi mož na pravem mestu. Zdaj so še le zacvilili, ko je „neizpitani“ knez nemškutarjem samim v turnarski zadevi stopil na njih

kurija očesa. Pomagalo seveda tudi nemškutarsko cviljenje ne bo: knez Metternich je rojen politikar in poklican že iz zibeljke sem za više stvari, kakor za take, za ktere sposobnosti dajo mnogoletne študije in strogi izpiti raznih bér.

* (Dr. Miletič) je bil po porotnikih obsojen v zapor, ker je razkrival Rauchove lopovosti v zadevah lonjskega polja. Zdaj je pred svetom Rauch obsojen, obsodila ga je ogerska vlada sama, ker ga je odstavila. Miletič pa še vedno sedi v zaporu. Srbski narodnjaki so torej na 26. dan marca sklicali velik naroden shod, kterelega se je udeležilo nad 3000 ljudi, deputacija 43 srenj. Shod je enoglasno sklenil, naj se zadosti razžaljeni narodni časti in naj se dr. Miletič takoj izpusti iz tamnice.

* (Restavracija.) Hrvatski ban je odločil, da se srenjski zastop mesta Koprivnice, voljen aprila 1868 zopet reaktivira in magistrat istega mesta po predpisu mestn. reda 19. avg. 1851 zopet postavi v svoj posel in tako konča izvenredni stan tega mesta. Izvrševanje tega odloka je izročeno Lad. pl. Kukuljevič-u kot poverjeniku deželne vlade.

* (Vladika Strossmayr.) V stari „Presse“ beremo: „Diakovaški vladika Strossmayr se je 28. marca odpeljal iz Dunaja v Pešto. Kakor slišimo, si je Strossmayr dalješo pot čez Pešto v Slavonijo izbral vsled izrécne prošnje grofa Andrassy-a.“ Enako vest beremo zdaj tudi v „Zukunft“!

* (O odgovedi ljubljanskega škofa), ktero je bil „Vaterl.“ prvi telegrafčno svetu objavil, beremo v „Novicah“: Po mnogih časnikih leti novica, da so naš svetli knezoškof naznanili ministerstvu sklep, da se odpovedó škofijstvu; nemškutarskim judovskim listom, kakor „Pressi“ itd. je ta novica voda na njihov mlin, češ, da te odpovedi so „narodni prenapetneži“ krivi. Če tudi ne moremo tajiti, da so knezoškof poslali odpoved na Dunaj, pa s tem le ponovili, kar so že davno zahtevali, moramo vendar reči, da je to laž, o čemur „Pressini“ pisúni glorijo pojó, kajti vzlasti v novi éri so gospod knjezoškof že doživeli toliko bridkih skušnj, da radi prepustijo družemu više pastirstvo. Vsaj tudi če ostane nova vojaška postava, bodo škofje kmalu — brez duhovnov.

Glasovi izmed občinstva.

(Za zadržaj in obliko tega predela ne prejemamo nobene odgovornosti.)

Iz Vranjskega.

Pripoveduje se od nekega rimsko-nemškega cesarja, da se je potovaje po svojih deželah posebno oziral na ceste in na uro v cerkvenem stolpu, in po njih lepoti in natančnosti presojeval, v koliki veljavi je pri ljudstvu k blagostanju toliko potrebna skrb za red. — Kakor se po lepoti ceste in natančnosti ure skrb za red prevdariti zamore, ravno tako se po notranji crkveni opravi presodi ljudstva crkveni in pobožni duh. Ako je v crkvi vse polomano, razdrapano in zamazano, ne bi mogli trditi, da je ljudstvo za crkev vneto. Od znotraj lepo okinčana crkev povzdiguje pa tudi pobožnost. — Izvrste crkveni kinč si je preskrbela Vranska fara — lepi ročast svečnik (Luster). Naredil ga je g. Alojzij Peterlin, pasar v Kamniku. Umetno, okusno, drago pozlačeno delo, dela mojstru čast. Kar je tudi posebno hvale vredno, je to da ni predrag. — Mi priporočamo č. duhovščini tega umetnika, ki res strokovnjak v svojem rokodelstvu, poštenega značaja, zavživa že več let zaupanje svojih somestjanov, in je iskren Slovenec, z dušoj in telesom. Namesto da se toliko dnarja za cerkveno pasarsko orodje med nam toliko sovražne Nemce potroši, naj se da poštenemu Slovencu za dobro delo. — XYZ.

P. n. naše dopisnike in druge prijatelje našega lista uljudno prosimo, naj vsa pisma, ki se tičejo vredništva blagovoliijo adresirati na: „Vredništvo „Slov. Naroda“ v Mariboru“ ali pa na g. A. Tomšiča. Na posamezne druge osebe naj se adresirajo le pisma čisto osebnega zadržaja. Vredništvo „Slov. Nar.“

Listnica vredništva.

G. dopisniku o šolskih postavah na Vranjskem: Izvolite se spomniti, da so bili Vam nevshečni članki pisani kot odgovor na članek pisan v Vašem smislu. Zdaj stvari ne moremo še enkrat od kraja začenjati — sploh pa ne nestvarno žaliti naših stalnih sodelalcev. V drugih zadevah so nam došla drugačna poročila, ktera priobčimo, da stvari zadostimo na obé strani. Varovati se je cepljenja in strankovanja, ki se vedno bolj zajeđa v našo narodno stvar, kjer je pred vsem treba sloge.

Dunajska borsa 31. marca.

Enotni drž. dolg v bankovcih . . . 58 fl 15 kr.
Srebro 122 „ 60 „
Napol. 9 „ 95 „

Razpisovanje službe.

V Gomilskem se stanovitno oddaja služba učitelja za šolo enega razreda z letnim dohodkom od 400 glđ. in plačila prostim stanovanjem.

Prosilci naj svoja prosila z dokazi, da so za uči-

R. Mayr-jev

vesoljni čaj zoper putiko in za čiščenje krvi.

Priznано izvrstno pomaga ta čaj zoper putiko, protin in trganje, zoper kronična spahnila na koži, odprte rane itd. in je zaradi izvanrednih uspehov kakor tudi zbog nizke cene vse enake predmete daleč prekosil, tako da je v kratkem času ne le na Štajarskem ampak tudi v sosednjih deželah na posebno dobrem glasu.

R. Mayr-jev

balzam za ude mazati.

Hitro potolaži često jako hude protinaste, revmatične in nervozne bolečine; za trganje v sklepkih in mišicah navadno znano pod imeni: bol v križu, zvinjenje sklepnih kosti, trganje po udih, bolečina v bedru, tresenje, splošna slabost živcev, hromota, je imenovani balzam kot mazilo poseben pripomoček, ki se je že mnogokrat skazal in se ne da dovolj ceniti.

Cena enega zavitka čaja z navodom je 80 kr. in 45 kr.; sklenica balzama za ude mazati 60 kr. a. v.

Glavna zaloga in razpošiljatev za oba predmeta pri Richard-u Mayr-ji, lekarničaru v Gleisdorf pri Gradcu.

Zaloga za Maribor: J. W. König, lekarničar v Tegetthof-ovih ulicah. Gradec: Bratje Oberranzmeyer Drog. in J. Purgleitner, lekarn. pri jelenju; Dunaj: Pezold & Süß; Celovec: A. Beinitz lekarna na starem trgu. (2)

teljstvo [zmožni in da slovenski znajo, do 20. aprila 1871 krajnemu šolskemu svetu v Gomilskem pošlejo.

Od okrajnega šolskega sveta.

Na Vranskem 2. marca 1871.

(2)

Predsednik: Schönwetter, I. r.

Prosimo pozor!

Že mnogo let skušen najboljši pripomoček za kašelj, hripavost in suha usta pri govorjenji, je gumi s sladkorjem. Iz tega narejene gumi-bone, škatljico za 20 kr. prodaja (10)

F. Kolletnig v Mariboru.

T. Rochel & Comp. v Gradcu.

Rothschild & Comp.

Postgasse 14.

Dunaj.

Nove najugodnije

igralne družbe

z dobitki od

gold. 300.000, 250.000, 220.000, 200.000, 150.000, 140.000, 100.000, 70.000, 50.000, 25.000 itd.

na 20 c. k. avstrijskih srečk od l. 1864,

Kolekovan svotin list velja glđ. 8 kot prva svota;

na 20 kralj. ogerskih državnih srečk,

Kolekovan svotin list velja glđ. 6 kot prva svota;

na 20 ces. turških srečk,

Kolekovan svotin list velja glđ. 6 kot prva svota;

na 40 vojvod. Braunschweig-skih srečk,

Kolekovan svotin list velja glđ. 5 kot prva svota;

Za vse srečkanje veljaven

20^{ti} delež na državne srečke od l. 1864

po 8 glđ. eden — 9 po glđ. 70 — 20 po glđ. 150.

20^{ti} delež na kraljevske ogerske srečke

po 7 glđ. eden — 6 po glđ. 40 — 20 po glđ. 130.

Promesse za vsako srečkanje.

Naročila za c. k. borso

se proti gotovini ali primernemu naznanilu kar nar

nar bolje izvršujejo. (1)

Kupovanje in prodaja državnih pa-

pirov, srečk, bankinih, železniških

in obrtnijskih delnic.

Načrti, pregledi in listine srečkanja

zastonj.

Rothschild & Comp.

(1) na Dunaji, Postgasse 14.

„Slavija“

vzajemno-zavarovalna praška banka,

izposojuje kavcije

za državne in privatne službe

z najcenejimi pogodbami in proti dvanajstletnej amortizaciji ónim prositeljem, ki se na smrt zavarujejo z najmanje 1000 fr. Natančneja izvestja podaja

Glavni zastop vzajemno-zavarovalne praške banke „SLAVIJA“ v Ljubljani.

Jan. Lad. Černy.